

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. An & quomodo Scriptura sit regula Fidei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO VIGESIMA.

De regulis Fidei.

DEVUS vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire: inter alia verò ad hoc, salutem scilicet consequendam media, unum maximèque necessarium est Fides, quam etiam omnibus unam esse voluit, juxta illud ad Ephesios 4. vers. 5. Unus Dominus, una Fides, unum Baptisma. Ut ergo in tantâ hominum multitudine, ac gentium varietate, quæ ex Dei benignitate ad hunc finem & Fidem ordinantur, via aliqua & ratio inveniretur eò perveniendi, regulæ quadam infallibiles ab eo statuta sunt, quarum directione ac ductu veram Fidem consequi ac retinere possint. Ex his verò regulis quadam vivæ sunt, seu animata, ut Romanus Pontifex & Ecclesia; quadam inanimata, ut Scriptura, Traditiones, & Ecclesiæ decreta in iis rebus quæ ad Fidem spectant. Per has itaque vias doctrina ad salutem consequendam necessaria nobis innotescit, ut in sequentibus declarabimus.

SECTIO PRIM A.

An, & quomodo Scriptura sit regula Fidei.

I.
Quid sit
Scriptura.

SCRIP TURA passim definiri solet. Quid scriptum instinctu Spiritus Sancti, non sensum tantum sed etiam verba dicentis. Sic Petri 2. c. 1. vers. 21. ita loquitur Apostolus: Non voluntate humanâ, &c. sed Spiritu inspirati, locuti sunt sancti Dei homines. Item Regum secundo, c. 23. v. 2. dicit David: Spiritus Domini locutus est per me, & sermo ejus per linguam meam. Sic insuper Lucæ primo, vers. 70. dicitur: Sicut locutus est per os Sanctorum, qui à seculo sunt Prophetarum ejus. Hinc etiam Psalmo 44. v. 2. dicit Propheta regius: Lingua mea calamus scribae velociter scribentis. Alia etiam plurima Scripturæ loca in hanc rem à Bellarmino & aliis, qui contra hujus temporis Sectarios scripserunt, afferuntur: sed hæc instituto nostro sufficient.

Variis divini verbi testimoniis ostenditur Scripturam esse verbum Dei.

II.
Tristantur frequenter Patres sacram Scripturam esse verba à Deo nobis tradita.

Accedunt Patres, apud quos nihil frequentius quam sacram Scripturam esse verba Dei, seu à Deo nobis peculiariter tradita: sic S. Augustinus concione secundâ in Psalmum nonagesimum: De civitate, inquit, à qua peregrinamur, scripta nobis venere litera. Sanctus etiam Chrysostomus initio enarrationis in Isaiam ait Propheta esse dictos videntes, non quia clarè viderint semper, sed quia tantâ certitudine audiebant, ac si viderent. Eodem modo S. Hieronymus Isaiæ primo,

& in Abdiam, ubi Propheta ob certitudinem, non ob claritatem dicit uti vocibus visionis & videntis, eo quòd sensus visus sensuum omnium sit certissimus: ubi dum dicunt Propheta non videre, sed audire, verba quæ audiunt, sunt verba Dei ad eos interiùs loquentis; unde & Scriptura, quam nobis reliquerunt, est verbum Dei: hinc etiam vocatur Scriptura divina, eloquia Dei, & anonomastice Scriptura.

Docent Patres Prophetas audire, non videre.

Quando autem dicitur in Scripturâ sacrâ debere etiam verba à Spiritu Sancto dictari, hoc duobus modis, inquit Suarez, contingit; primò ita ut non conceptus tantum, sed singula etiam verba in particulari suggerat, quod in scriptis Prophetis accidit. Alio modo, assistendo ne scriptor canonicus erret, verba etiam quadam ei interdum suggerendo, permittendo nihilominus ut proprio ingenio ac industria aliquando utatur, eum tamen peculiariter semper dirigendo, ut talibus verbis res explicet, in quibus nihil indocens aut indecorum cernatur, idque ex peculiari motione & intentione, ut res illæ hoc modo explicarentur. Hunc etiam posteriorem modum sufficere ait Suarez hic, Disp. 5. Sect. 3. num. 5. Existimo tamen priorem modum ad rationem Scripturæ esse necessarium.

III.
Verba sacra Scripturæ duobus modis dici possunt esse à Deo.

In hoc ergo differt Scriptura à definitionibus Ecclesiæ, quæ quamvis etiam sint verbum Dei, & per eas ipse nobis loquatur, intendit namque substantiam definitionum, & ut exterius verbis exprimentur, animo scilicet mentem suam per eas nobis manifestandi, verba tamen in particulari non intendit, sed tantum movet eos penes

IV.
Quomodo definitiones Ecclesiæ differant à Scripturâ.

quos

TOM. II.

In definitio-
nibus verba
generatim
tantum a
Deo spon-
diantur.

quos est potestas definiendi, ut congruo modo veritates hæc expriment, & nobis credendas proponant. Deus ergo in utrifque sensum, seu res ipsas in particulari intendit, & in Scripturâ ad ipsa etiam verba specialiter dirigit, & ad hæc peculiariter verba scribenda hagiographum movet, in definitionibus autem verba in genere tantum, modò ad rei definitæ declarationem sint idonea, intendit.

V.
Declaratur
quo pacto
Scriptura
sive regula
Fidei.

Ex his itaque infertur Scripturam sacram esse regulam Fidei, cum sit certissima, utpote Verbum Dei, & in ejus auctoritate, quæ infallibilis est, fundata. Quare nihil in Scripturâ, quantumvis minimum reperitur, quod non sit a qualis auctoritatis cum maximo: unde mendacium aut falsitatem in Scripturâ reperiri est impossibile, & est regula planè infallibilis. Hinc S. Paulus 2. ad Timotheum 3. vers. 15. *Ab infantia, inquit,*

Ex sacris Li-
teris constat
Scripturam
esse regulam
Fidei.

sacras literas nosti, qua te possunt instruere ad salutem per Fidem: & vers. 16. Omnis Scriptura divinitus inspirata, utilis est ad docendum. Ad hanc autem veritatem probandam aptissimum est illud Christi Joannis 5. vers. 39. Scrutamini Scripturas, ille sunt qua testimonium perhibent de me. Quare & Concilium Tridentinum sess. quartâ hanc veritatem expresse definit, & ex communi Sanctorum Patrum traditione amplectendam esse ostendit.

SECTIO SECUNDA.

Objectiones quadam contendentes
Scripturam non esse regulam
Fidei.

I.
Objic. Non
fuisse omni-
bus hagio-
graphis no-
tum se in-
fallibiliter
scribere.

OBJICIES primò: Omnes, qui Scripturam sacram exararunt non sciebant se ex inspiratione Spiritus Sancti, & infallibiliter scribere, ergo ipsorum scripta non erant certa & infallibilia, & consequenter non Verbum Dei, nec norma seu regula Fidei. Respondetur negando consequentiam, ipso facto namque quòd Deus librum illum diceret, infallibilis auctoritatis sit necesse est, & Verbum Dei, sive id sciat scribens, sive non; liber enim aliquis infallibilitatem suam haurit, non à scientiâ scribentis, sed ab intentione dicentis, seu inspirantis.

II.
Librum ali-
quem prius
non cano-
nicum postea
Deus postea
reddere ca-
nonicum.

Unde ulterius existimo posse Deum librum aliquem, qui antea non erat canonicus, reddere canonicum, affirmando scilicet eum esse verum, eo ipso enim quòd hoc præstet Deus, libro illi confert infallibilitatem, acceptatque pro suo, quamvis primò à profano auctore fuerit conscriptus. Quare S. Paulus interdum profanorum auctorum dicta usurpans, ea reddidit canonica. Quamvis autem Ecclesia hoc facere nequeat, potest nihilominus librum, qui necdum est declaratus canonicus, declarare esse canonicum, sicque ostendere divinam auctoritatem illi esse annexam: imò hoc circa libros quosdam canonicos præstitit, de quibus aliquando fuit dubitarum, ut in vetere testamento sunt liber Hester & Judith, liber Tobie, Ecclesiasticus, liber Sapientie & Baruch, primus etiam & secundus Machabæorum. In novo autem testamento controversia aliquando fuit de quibusdam Epistolis, Divi Pauli ad Hebræos, S. Jacobi & S. Judæ, 2. S. Petri, 2. & 3. D. Joannis, cum ejusdem Apocalypsi: quæ tamen omnia ab Ecclesiâ jam sunt approbata, & inter libros canonicos recens-

De quibus
olim libris
fuerit dubi-
tatum utrum
essent cano-
nici.

ta, ut in Concilio Tridentino habetur Sessione quartâ.

Objicies secundò: Regula aperta esse debet, & omnibus perspicua, utpote ad quam veluti normam explorare sua quisque debet ne aberret. Quare sicut præcepta, ad quæ actus omnes voluntatis conformare nos oportet, clara esse debent & aperta, ut quid agendum sit cernamus, idem dicendum esse de regulâ intellectus. Jam verò Scriptura in plurimis locis est obscura, ita ut difficillimum sæpè videatur ejus sensum assequi. Imò aliquando literalem sensum sequi debemus, aliquando *litera occidit*. Sub eadem etiam literâ variis interdum sensus continentur, qui ejus obscuritatem non parum augent: unde vel hoc nomine non videtur apta Scriptura, quæ pro regulâ Fidei assignetur.

III.
Objic. Scri-
ptura est ob-
scura, ergo
non potest
esse regula
Fidei.

Variis sensus
Scripturam
reddunt ob-
scuram.

Respondetur, esse quidem sacram Scripturam variis locis obscuram, quod etiam testatur Sanctus Petrus Epist. 2. cap. 3. vers. 16. ubi de Epistolis D. Pauli loquens: *In quibus, inquit, sunt multa difficilia intellectu. & Psalmo 118. vers. 18. orat Propheta Regius ut Deus ipsi Scripturæ intelligentiam concedat: Revela oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tuâ.* Hæc verò obscuritas provenit, tum ab altitudine & sublimitate rerum, quæ ibi continentur, tum ex brevi & succincto scribendi modo, & summa etiam mytheria paucis tradendi. Hinc autem solum conficitur, dari debere regulam aliquam vivam, ad quam tanquam ad oraculum pro difficiliorum locorum Scripturæ explanatione debeamus confugere, nempe Ecclesiam, nec Scripturam sacram proprio ac privato judicio esse intelligendam. Ad rectam verò insuper divinarum literarum intelligentiam plurimum conducit unanimes consensus Patrum, ut docet Concilium Tridentinum sess. quartâ citatâ: quibus proinde, ubi in eadem loci alicujus Scripturæ interpretatione conspirant, refragari prohibet eodem loco Concilium: nam, ut docet S. Augustinus 18. de Civitate Dei, c. 41. non est verisimile Patres sine peculiari Spiritus Sancti assentiâ hoc modo in eâ explicatione consentire.

IV.
Certum est
sacras Lite-
ras magnâ
ex parte esse
obscuras.

Ad Eccle-
siam tan-
quam ad
oraculum
pro explica-
tione Scri-
pturæ re-
currendum.

A communi
Patrum
consensu nun
recedendum

Ad id quod numero tertio addebatur, varios esse Scripturæ sensus, & inde etiam nasci illius obscuritatem: fateor ita esse, sed hoc solum probat quod numero præcedente diximus, dari scilicet debere regulam vivam, cujus hac in re judicio stare oporteat, & illius interpretationem pro verâ & certâ admittere. Ut verò quadam de hac sensuum varietate adscribam, quam benè declarat Suarez, & alii: Scripturæ sensus est duplex, primus *Literalis*, qui per verba directè & immediatè significatur. Hic verò sensus duplex est, *Proprius*, quem verba prout sonant, & in genuinâ acceptione denotant, ac *Metaphoricus*, quando scilicet verba à proprio sensu ad improprium transferuntur. *Sensus Mysticus*, quem aliqui spiritualem appellant, est ille, qui non tam in verbis, quam in rebus per verba significatis continetur, nam, ut rectè Suarez & alii, in divino sermone non verba solummodo, sed ipsa etiam Sensus Tropologicus, quem alii & Mysticus, proprius & metaphorice.

V.
Adjiciuntur
nonnulla de
variis sacra
Scripturæ
sensus.

Sensus lite-
ralis & mys-
ticus, pro-
prius & me-
taphoricus.

Sensus Tropo-
logicus,
Anagogicus,
& Allegori-
cus.

Objicies